

Sygn. akt III Ca 638/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Tomasz Pawlik

Sędzia SO Andrzej Dyrda

SR del. Marcin Rak (spr.)

Protokolant Aleksandra Sado-Stach

po rozpoznaniu w dniu 17 września 2014 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...)Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W.

przeciwko R. M.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej

z dnia 28 sierpnia 2013 r., sygn. akt I C 2174/12

1. **zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddala powództwo;**
2. **nakazuje pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej kwotę (...) (tysiąc czterysta trzydzieści siedem) złotych tytułem niewiszczonych kosztów sądowych w postępowaniu odwoławczym.**

SSR (del.) Marcin Rak SSO Tomasz Pawlik SSO Andrzej Dyrda

Sygn. akt **III Ca 638/14**

UZASADNIENIE

Powód wniósł pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym domagając się od pozwanego kwoty 28.724,12 zł. z odsetkami ustawowymi i kosztami sporu. W uzasadnieniu wskazał, że pozwany zawarł w dniu 26 sierpnia 2008 r. umowę bankową, na podstawie której pozwany otrzymał określoną w umowie kwotę, jednocześnie zobowiązując się do jej zwrotu na warunkach w tejże umowie określonych. Pozwany obowiązku tego nie zrealizował wobec czego należność stała się wymagalna, a pierwotny wierzyciel przelał na rzecz powoda wierzytelność z tego tytułu. Na dochodzoną pozew kwotę składała się należność główna w wysokości 18.871,79 zł oraz skapitalizowane odsetki umowne i ustawowe w wysokości 9.852,33 zł.

Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie w dniu 5 września 2012 r. wydał nakaz zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym, sygn. akt VI Nc-e 1350200/12, uwzględniając w całości żądanie pozwu.

Wobec skutecznego wniesienia sprzeciwu orzeczenie utraciło moc, zaś sprawę przekazano do rozpoznania sądowi właściwości ogólnej, to jest Sądowi Rejonowemu w Rudzie Śląskiej, a to na podstawie art. 505³⁶§1 k.p.c..

Pozwany odnosząc się do żądania pozwu wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów sporu. Podniósł zarzut przedawnienia roszczenia. Zakwestionował moc dowodową wyciągu z ksiąg funduszu sekurytyzacyjnego, jako podstawy żądania zapłaty. Zarzucił, że powód nie przedstawił umowy kredytu oraz że złożona do akt umowa cesji jest nieczytelna i niezupełna. Podnosił, że nie otrzymał od powoda żadnego wezwania do zapłaty.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy uwzględnił powództwo w całości i obciążył pozwanego obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz powoda.

Wyrok ten zapadł po ustaleniu, że w dniu 26 sierpnia 2008 roku pozwany zawarł z Bankiem (...) S. A. we W. umowę o kredyt gotówkowy, na mocy której bank udzielił pozwanemu kredytu konsumpcyjnego w kwocie 20.000 złotych. Od udzielonego kredytu bank uprawniony był do pobierania odsetek według stałej stawki 16,99%. Kredyt miał zostać spłacony w 72 miesięcznych ratach, a kredytobiorca zobowiązał się do regulowania rat zgodnie z harmonogramem. Oprocentowanie należności przeterminowanych zostało ustalone w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP. Bank był uprawniony do wypowiedzenia umowy o kredyt z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia i zażądać spłaty całej należności banku z tytułu kredytu, odsetek i innych kosztów w przypadku m.in. zalegania ze spłatą dwóch pełnych rat kredytu.

Ustalił też Sąd Rejonowy, że z uwagi na zaleganie przez pozwanego w płatnościach rat bank wystawił bankowy tytuł egzekucyjny, w którym stwierdził istnienie zobowiązania pozwanego w wysokości 20.110,67 zł, na co składały się kapitał w kwocie 18.871,79 zł i odsetki umowne w kwocie 1.238,88 zł liczone za okres od dnia 15 września 2009 r. do 2 marca 2010 r. W dniu 18 kwietnia 2011 r. bank wniósł do Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej wniosek o nadanie temu tytułowi klauzuli wykonalności. Sąd wniosek ten uwzględnił.

Zgodnie z ustaleniami Sądu Rejonowego w dniu 5 grudnia 2011 roku bank zawarł z powodem umowę sprzedaży wierzytelności, na podstawie której powód nabył wierzytelność przeciwko pozwanemu z tytułu wskazanej wyżej umowy kredytu, w wysokości 27.013,90 zł, na którą składała się należność główna w kwocie 18.871,79 zł, odsetki umowne w wysokości 1.238,88 zł i odsetki karne w wysokości 6.799,23 zł.

Dalej Sąd Rejonowy ustalił, że na dzień 25 lipca 2012 roku zadłużenie pozwanego z tego tytułu wynosiło 28.724,12 zł, w tym należność główna w kwocie 18.871,79 zł i odsetki w kwocie 9.852,33 zł.

Mając na względzie te ustalenia Sąd Rejonowy zważył, że pozwanego i pierwotnego wierzyciela łączyła umowa o kredyt w rozumieniu art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. prawo bankowe (tekst jednolity Dz.U. z 2002, nr 72, poz. 665 ze zm.).

Za niezasadny uznał Sąd Rejonowy zarzut przedawnienia roszczeń z tej umowy albowiem zgodnie z art. 123§1 k.c. bieg przedawnienia został przerwany na skutek wniesienia przez pierwotnego wierzyciela, w dniu 18 kwietnia 2011 roku, wniosku o nadanie sądowej klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu obejmującemu roszczenia wynikające z tej umowy.

Sąd Rejonowy podzielił stanowisko pozwanego, że wyciągi z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego nie stanowią ani dowodu istnienia i wysokości zobowiązania, ani dowodu tego, że wierzytelność została skutecznie nabyta. W tym zakresie powołał się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 lipca 2011 r., sygn. akt P 1/10, w którym Trybunał uznał, że art. 194 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz. U. Nr 146, poz. 1546, z 2005 r. Nr 83, ze zmian.) w części, w jakiej nadaje moc prawną dokumentu urzędowego księgom rachunkowym i wyciągom z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego w postępowaniu cywilnym prowadzonym wobec konsumenta, jest niezgodny z art. 2, art. 32 ust. 1 zdanie pierwsze i art. 76 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Przepis ten we wskazanym zakresie utracił moc z dniem 25 lipca 2011 r.

Dalej wywiódł Sąd Rejonowy, że wyciągi z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego nie mają już mocy prawnej dokumentu urzędowego i nie korzystają z domniemań wskazanych w art. 244 k.p.c.. Konsekwencją tego jest obowiązek wykazania przez powoda innymi dowodami zasadności i wysokości swojego roszczenia.

Według Sądu Rejonowego powód wykazał zasadność swojego roszczenia przedkładając umowę kredytową zawartą przez pozwanego z pierwotnym wierzycielem, a także wyciąg z umowy cesji i wyciąg z załącznika do tejże umowy. W ocenie Sądu pierwszej instancji przedkładanie oryginału umowy cesji (o co wnioskował powód), nie było konieczne w świetle art. 129§2 k.p.c, który uprawnia stronę do złożenia zamiast oryginału dokumentu jego odpisu poświadczonego m.in. przez występującego w sprawie radcę prawnego, a takowy odpis został złożony do akt.

Sąd Rejonowy za nietrafny uznał zarzut pozwanego, że przedłożona przez powoda umowa sprzedaży wierzytelności jest nieczytelna albowiem przedłożony przez powoda wyciąg zawierał najistotniejsze dla skuteczności przeniesienia wierzytelności postanowienie zawarte w punkcie 2.1, polegające na tym, że pierwotny wierzyciel sprzedaje na rzecz powoda wierzytelności opisane w załącznikach nr 2 i 3 do umowy, a powód te wierzytelności kupuje.

Fakt braku wezwania do zapłaty ocenił jako nieistotny dla rozstrzygnięcia, zaś brak zawiadomienia o umowie cesji jako niewpływający na jej ważność. Brak zawiadomienia dłużnika o dokonanych przelewach wierzytelności może powodować skutki przewidziane w art. 512 k.c. i mieć znaczenie jedynie w przypadku, gdyby dłużnik spełnił świadczenie do rąk poprzedniego wierzyciela.

W konsekwencji Sąd Rejonowy powództwo uwzględnił, a jako podstawę prawną rozstrzygnięcia wskazał art. 69 ust. 1 prawa bankowego w zw. z art. 509 k.c.

Rozstrzygnięcie o kosztach uzasadnił art., 98 k.p.c.

Apelację od tego wyroku wniósł powód zarzucając:

- naruszenie art. 233§1 k.p.c. poprzez zaniechanie wszechstronnej oceny dowodów,
- naruszenie art. 129 k.p.c. poprzez zaniechanie wezwania powoda do przedstawienia umowy cesji w pełnej treści.

Formułując te zarzuty domagał się zmiany wyroku poprzez oddalenie powództwa, ewentualnie uchylenia wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Rejonowy.

W uzasadnieniu wskazał, że został pozbawiony możliwości zbadania czy zbycie wierzytelności nastąpiło w sposób prawidłowy, a to wobec niepełnej treści umowy cesji złożonej do akt przez powoda. Niezależnie od tego wskazał, że skoro powód nieprzedstawił umowy cesji zawierającej wszystkie postanowienia, to Sąd powinien uznać złożony do akt dokument za niewiarygodny i niewykazujący twierdzeń pozwu stosownie do wymogów art. 6 k.c. i 232 k.p.c. Zarzucał nadto, że przedstawiony wyciąg z elektronicznego załącznika do umowy nie został potwierdzony za zgodność z oryginałem.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Ustalenia Sądu Rejonowego dotyczące faktu zawarcia przez pozwanego umowy kredytu jak i jej nie wykonania, a także wysokości wynikającego z tego tytułu zobowiązania oraz przerwy biegu terminu przedawnienia roszczenia uznać należało za prawidłowe, jako dokonane zgodnie z zasadami objętymi art. 227-234 k.p.c. Okoliczności te nie są kwestionowane w apelacji, zatem na obecnym etapie postępowania uznać je należało za bezsporne.

Prawidłowo wskazał też Sąd Rejonowy, że wyciąg z ksiąg funduszu sekurytyzacyjnego nie mógł stanowić dowodu istnienia zobowiązania pozwanego. Trafna w tym względzie argumentacja nie wymaga ponownego przytaczania.

Nie mogło jednak zyskać akceptacji stanowisko Sądu Rejonowego dotyczące wykazania przez powoda faktu nabycia uprawnień pierwotnego wierzyciela. Okoliczność ta była przez pozwanego kwestionowana, a zatem zgodnie z art. 227 k.p.c. wymagała dowodzenia, którego ciężar stosownie do art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. spoczywał na powodzie.

Pozwany jednoznacznie podważał postanowienia umowy cesji zwracając uwagę na jej niezupełność i brak możliwości zapoznania się z wszystkimi jej postanowieniami, a w konsekwencji brak możliwości oceny jej skuteczności. Powód ze stanowiskiem tym został zapoznany i pomimo tego nie zdecydował o złożeniu do akt dokumentu lub jego odpisu w zupełnej treści. W takiej sytuacji brak było podstaw do uznania aby powód wykazał, że wstąpił w miejsce pierwotnego wierzyciela.

Prezentowane w tym zakresie stanowisko Sądu Rejonowego, że przedłożony wyciąg z umowy cesji zawierał jej najistotniejsze z punktu widzenia przelewu elementy, nie było uprawnione jako sprzeczne z określonym w art. 233§1 k.p.c. wymogiem wszechstronnego rozważania materiału dowodowego.

Podkreślenia wymaga tu, że w świetle art. 513 k.c. dłużnikowi przysługują także zarzuty dotyczące samej umowy cesji, a zatem jest on uprawniony do jej podważania. Uniemożliwienie dłużnikowi podnoszenia takich zarzutów, a tym samym podjęcia właściwej obrony, w świetle art. 233§2 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. nie może być ocenione inaczej niż na niekorzyść nabywcy wierzytelności. Jest to w istocie odmowa przedstawienia dowodu na poparcie własnych twierdzeń, kwestionowanych przez stronę przeciwną. Nie można bowiem wykluczyć, że z zapisów, które powód zataił wynikały okoliczności mogące podważyć wynikający z wyciągu z tejże umowy wniosek o nabyciu wierzytelności. Takie założenie rodzi domniemanie faktyczne (art. 231 k.p.c.), które powinno być obalone dowodami zaoficerowanymi w trybie art. 232 zd. 1 k.p.c. przez powoda jako stronę dochodzącą zapłaty.

Zaznaczenia wymaga tu, że zgodnie z powołanymi przepisami, obowiązek złożenia przez powoda umowy w zupełnej treści aktualizował się już z chwilą podważenia przez pozwanego mocy dowodowej wyciągu złożonego do akt. Był on niezależny od wniosków procesowych pozwanego. Skoro powód z własnej inicjatywy nie złożył umowy w zupełnej treści, to brak było podstaw do wzywania go o złożenie potrzebnego dokumentu na etapie postępowania odwoławczego, zwłaszcza gdy to pozwany wnioskował o wymagany dokument, a w toku postępowania przed sądem pierwszej instancji nie złożył w trybie art. 162 k.p.c. zastrzeżenia co do postanowienia oddalającego jego wniosek w tym zakresie.

Zatem obowiązkiem Sądu Okręgowego nie było prowadzenie uzupełniającego postępowania dowodowego, lecz jedynie ocena dowodów zgromadzonych przed Sądem Rejonowym.

Kolejną okolicznością przemawiającą przeciwko żądaniu pozwu była forma w jakiej sporządzony został załącznik do umowy konkretyzujący sporną wierzytelność. Wskazać bowiem trzeba, że zgodnie z art. 511 k.p.c., jeżeli wierzytelność jest stwierdzona pismem, przelew tej wierzytelności powinien być również pismem stwierdzony. Wymóg ten odnosi się do wszystkich elementów treści umowy cesji, a w szczególności do postanowień konkretyzujących przenoszona wierzytelność. Niezachowanie tej formy nie skutkuje co prawda nieważnością umowy, lecz rodzi ograniczenia dowodowe z art. 74§1 k.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z 8 lutego 2002 r. II CKN 1160/99, LEX nr 53160).

W rozpoznawanej sprawie załącznik do umowy cesji nie został sporządzony w formie pisemnej lecz jako zapis danych w pliku elektronicznym na nośniku informatycznym. Powód nie wykazał przy tym aby nośnik ten obejmował oświadczenia woli opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu, co zgodnie z art. 78§2 k.c. byłoby równoważne z oświadczeniem woli złożonym w formie pisemnej. Także załączony do akt wydruk z tego nośnika, jako nieopatrzone jakimkolwiek podpisem, niemógł być uznany za dokument dowodzący złożenia oświadczenia woli dotyczącego wierzytelności obciążającej pozwanego.

W konsekwencji przy braku innych dopuszczalnych w świetle art. 74 k.c. źródeł dowodowych, fakt objęcia umową cesji spornej wierzytelności uznać należało za niewykazany.

Wszystkie te okoliczności czyniły powództwo niewykazanym, a wydany w sprawie wyrok nieprawidłowym.

Dlatego też Sąd Okręgowy na podstawie art. 386§1 k.p.c zmienił zaskarżony wyrok i powództwo oddalił.

O kosztach postępowania odwoławczego obejmujących opłatę od apelacji, od uiszczenia której pozwany był zwolniony, orzeczono na zasadzie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 roku, nr 90, poz. 594 ze zm.) w zw. z art. 98 k.p.c. obciążając nią powoda jako stronę przegrywającą.

SSR del. Marcin Rak SSO Tomasz Pawlik SSO Andrzej Dyrda